

Executive summary

Svenskt Näringslivs Klimatagenda

Det är dags för politiken att inte bara säga att klimatomställningen är deras högsta prioritet, ord måste också bli till handling. Svenskt Näringsliv presenterar därför sin klimatagenda med förslag på klimatpolitiska principer och åtgärder som kan möta företagens innovationskraft, vilja och omställningsmöjligheter – och som bidrar till att Sveriges klimatpolitik gör skillnad på riktigt.

Sverige och världen står inför en av mänsklighetens största utmaningar: klimatomställningen. För att lyckas, kommer enorma investeringar i ny teknik att behövas och vi kommer att behöva förändra både produktions- och konsumtionsmönster för att reducera nödvändiga koldioxidutsläpp. Svenskt Näringsliv står bakom både de nationella, europeiska och globala klimatmålen. Det krävs globala insatser för att möjliggöra omställningen, men både Sverige och EU spelar viktiga roller som föredömen för de globala målen. Genom att visa att klimatomställning går att förena med ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande, kan fler fokusera på klimatet parallellt med fattigdomsbekämpning, och hantera en ökad befolkning.

Den förda klimatpolitiken i Sverige och EU måste ta sin utgångspunkt i fyra principer för att möjliggöra en framgångsrik klimatomställning - ett globalt perspektiv, ett näringsliv som tillåts leda omställningen, frihandel i fokus för klimatpolitiska beslut och en effektiv klimatpolitik. Mot bakgrund av de principerna, behöver en politiskt klimatagenda prioritera tre områden. Det handlar om att säkerställa ett kostnadseffektivt elsystem som levererar el när och där det behövs, att öka förutsägbarheten i tillståndshandlingen och att möjliggöra för en cirkulär omställning. På kommande sidor sammanfattas Svenskt Näringslivs fyra principer, och inom de tre prioriterade områdena presenteras 11 åtgärder som den svenska regeringen behöver genomföra för att möjliggöra klimatomställningen.

Våra fyra principer för en framgångsrik klimatomställning:

1

Ett globalt perspektiv

Klimatfrågan är global av sin natur, och växthusgaser känner inga landsgränser. Sverige bör därför eftersträva regleringar på så hög nivå som möjligt. Det mest effektiva sättet att reducera den globala klimatpåverkan är att börja prissätta utsläppen globalt. Det finns flera möjligheter för en svensk regering att arbeta för att öka den globala andelen utsläpp som omfattas av ett utsläppspris. Man kan bland annat delge relevanta myndigheter regeringsuppdrag om att bistå andra länder med finansiell och teknisk assistans vad gäller miljöskatter och utsläppshandelssystem eller villkora biståndsgivning mot ökade priser på koldioxidutsläpp. Det är även viktigt att svenska regeringen på EU-nivå driver på för att EU-kommissionen i globala klimatförhandlingar verkar för ett globalt pris på koldioxid.

2

Ett näringsliv som tillåts leda omställningen

Det svenska näringslivet driver idag på omställningen till fossilfrihet. Genom ett nästintill fossilfritt elsystem, effektiva produktionsprocesser och ett utbrett arbete med att ställa om till klimatsmarta affärsmodeller, skapas global klimatnytta när svenska företag exporterar sin produktion och tränger undan smutsigare produktion utomlands. Under 2018 motsvarade den exporterade klimatnyttan hälften av Sveriges samlade utsläpp och denna siffra kan, med rätt förutsättningar, mer än dubbleras redan till 2040.¹ Goda villkor för företag att utvecklas i Sverige, och bibehållandet av en konkurrenskraftig roll internationellt, är därför viktiga pusselbitar i hur vi ska klara klimatomställningen.

3

Frihandel i fokus för klimatpolitiska beslut

För att näringslivet ska kunna fortsätta bidra till Sveriges roll i det globala klimatarbetet, behöver också frihandel vara i fokus. Det är i näringslivet som den innovation, teknik, kapital och kunskap som möjliggör omställningen finns. Genom att kunna exportera både kunskap och mer klimatvänligt producerade varor och tjänster globalt kan ny teknik och nya klimatsmarta affärsmodeller spridas över världen. Även EU måste fortsätta vara öppet för klimatvänlig import och investeringar utifrån. Efterfrågan från en global marknad skapar också drivkrafter för fler företag att följa ledande bolag i arbetet med fossilfrihet. Politiska beslut som leder till att minimera och ta bort tullar och handelshinder är därför viktiga för globalt minskade utsläpp. Samarbeten i olika fora för att ta fram globala regelverk och standarder är ett exempel på hur en svensk regering och svensk standardisering kan bidra till att eliminera en del av de tekniska handelshinder som idag försvårar, fördyrar eller rent av omöjliggör handel.

4

En effektiv klimatpolitik

Slutligen, måste en principiell utgångspunkt vara att bedriva en effektiv klimatpolitik. Det innebär att de åtgärder som beslutas måste grundas i ordentliga konsekvensanalyser samt efterföljas av en systematisk uppföljning. Beslut måste också fattas med ett kostnadsnyttofokus för att säkerställa att varje satsad klimatkrona skapar så stora utsläppsminskningar som möjligt.

¹Material Economics (2020, Klimatnyttan av svensk export)

Ett väl fungerande elsystem som är kostnadseffektivt, fossilfritt och försörjningstryggt

För att möjliggöra klimatomställningen till 2045, med ett bevarat svenskt välstånd, behövs ett kostnadseffektivt elsystem som levererar el när och där det behövs. För att säkerställa det, behöver regeringen bland annat:

- Säkerställa att Sveriges energipolitiska mål siktar mot ett hundra procent fossilfritt elsystem. Ett fossilfritt elsystem möjliggör en omställning till lägre kostnad och med högre leveranssäkerhet.
- Möjliggöra för ny planerbar produktion i södra Sverige och säkerställa att den existerande planerbara produktionen kan fortsätta producera el.
- Sätta ett mål för försörjningstrygghet och leveranssäkerhet. Ett leveranssäkert elsystem är en förutsättning för investeringar i klimatomställningen.
- Påskynda utbyggnaden av elnäten inom landet för att säkerställa fossilfria satsningar.

Svenskt Näringsliv driver projektet Kraftsamling elförsörjning och har inom ramen för detta tagit fram en mängd kunskapsunderlag och policyförslag. Dessa finns att ta del av **på vår hemsida**.

Tillståndprocesser som är förutsägbara och snabba

För att säkerställa att den svenska tillståndshanteringen möjliggör en klimatomställning till 2045 behöver regeringen skapa förutsebarhet, en ökad likformighet i tillståndsprövningen och se till att tidsåtgången vid tillståndsprövningen minskar. För att nå målet behöver regeringen bland annat:

- Göra det enklare att ändra i befintliga verksamheter genom att ange ändringstillstånd som huvudregel och förenkla processerna för andra ändringar.
- Avgränsa omfattningen av tillståndprocesserna så att fokus kan läggas på väsentliga frågor och varje ärende hanteras snabbare.
- Begränsa antalet verksamheter och projekt som behöver tillståndsprövas och använd istället tillsynen bättre och mer effektivt.
- Tydliggöra i lag vad en ansökan ska omfatta så att både verksamheter och myndigheter får en bättre samsyn kring vad som krävs för att få ett tillstånd.
- Anpassa lagstiftning bättre till EU:s regler och sluta använda svenska konstruktioner såsom bästa möjliga teknik där EU kräver bästa tillgängliga teknik.
- Begränsa antalet myndigheter som får föra talan för statens räkning och ställ högre krav på deras medverkan i processerna.
- Införa tidsgränser i handläggningen vid domstolar och miljöprövningsdelegationer och förstärk utredningsskyldigheten hos beslutande myndighet.

Svenskt Näringsliv driver projektet miljötillstånd och har inom ramen för detta tagit fram ett flertal rapporter och policyförslag. Dessa finns att ta del av **på vår hemsida**.

Omställning från linjär till cirkulär ekonomi

För att skapa goda marknadsförutsättningar för den cirkulära ekonomins framväxt behöver regeringen bland annat:

- Främja en väl fungerande inre marknad och ett globalt fokus.
- Utveckla tillämpningen av dagens regelverk i linje med en cirkulär ekonomi.
- Uppdatera avfallslagstiftningen för ökad resurseffektivitet.
- Anpassa lagstiftning och tillämpning för att möjlig-göra hantering av kemiska ämnen i cirkulära flöden.
- Säkerställ effektiva ekonomiska styrmedel för ökad cirkularitet.
- Satsa på forskning och skapa förutsättningar för innovation.
- Främja utvecklingen av funktionsförsäljning och affärsmodeller för att förlänga produkters livslängd.
- Satsa på ökad utbildning, kunskap och kompetens inom cirkulär ekonomi.

Svenskt Näringsliv arbetar aktivt med att möjliggöra en omställning av det linjära ekonomiska systemet till ett cirkulärt. Inom ramen för det arbetet har både rapporter och policyförslag tagits fram. Dessa finns att ta del av **på vår hemsida**.